

Формування соціокультурної компетенції у майбутніх учителів при навчанні читання англomовних публіцистичних текстів

Необхідність формування особистості, готової і здатної до міжкультурного спілкування, лежить в основі сучасного соціального замовлення в галузі освіти, зокрема вищої освіти. Вирішення цієї проблеми при вивченні іноземних мов забезпечується формуванням у студентів соціокультурної компетенції (СКК). Оскільки в умовах відсутності іншомовного та іншокультурного середовища зростає роль рецептивних видів мовленнєвої діяльності, зокрема читання іншомовних текстів періодичних видань, цей вид мовленнєвої діяльності є оптимальним для формування вказаної компетенції. Необхідність формування СКК при навчанні читання англomовних публіцистичних текстів (газетно-журнальних статей) зумовлюють актуальність проблеми створення відповідної науково обґрунтованої системи вправ.

Проблема створення методики навчання студентів розуміння соціокультурної інформації при читанні іншомовних текстів розробляється багатьма методистами. Так, Л.М.Жирнова, Л.С.Журавльова і М.Д.Зінов'єва, Н.В.Кулібіна¹ пропонують методичний апарат, за допомогою якого студентів готують до сприйняття об'єктів лінгвокраїнознавчої і країнознавчої інформації та перевіряють точність і глибину її розуміння при читанні художніх текстів. До складу цього методичного апарату входять дотекстові, притекстові та післятекстові завдання. Л.П.Рудакова² пропонує систему, що складається з чотирьох груп вправ, а саме: 1) інформаційних, 2) орієнтувальних, 3) виконавчих та 4) контролюючих, що забезпечує адекватне розуміння студентами соціокультурної інформації в художніх текстах.

Як показує аналіз вищезгаданих наукових досліджень, поза увагою дослідників залишається питання формування соціокультурної компетенції при навчанні читання англomовних публіцистичних текстів, що й пояснює відсутність системи вправ для її формування. Саме тому ми вважаємо необхідним висвітлити цей аспект вказаної проблеми в даній статті і розробити теоретично обґрунтовану систему вправ для формування у майбутніх учителів III року навчання СКК при навчанні читання англomовних газетно-журнальних статей.

У межах нашого дослідження під СКК при навчанні читання англomовних публіцистичних текстів ми розуміємо систему соціокультурних знань, навичок і вмінь, що забезпечує здатність студентів орієнтуватися в корпусі

англomовного публіцистичного тексту, розпізнавати, адекватно розуміти і критично інтерпретувати експліцитну й імпліцитну соціокультурну інформацію, яку він містить.

З метою побудови ефективної системи вправ нами виділені об'єкти засвоєння при формуванні СКК. Під цими об'єктами ми розглядаємо навчально-мовленнєві одиниці з соціокультурним компонентом, які складають лінгвістичну основу формування цієї компетенції, а саме:

- лексичні одиниці (реалії, фонова й конотативна лексика);
- фразеологізми, мовні афоризми (прислів'я, приказки, крилаті слова, вислови тощо) та алузії;
- текст (соціокультурний факт і його суспільна оцінка).

Крім того, ми виділили композиційну структуру англomовного публіцистичного тексту як об'єкт засвоєння, оскільки поділяємо точку зору про вплив чітко фіксованої структури тексту на розуміння його змісту.

Враховуючи характер об'єктів засвоєння при навчанні читання англomовних газетно-журнальних статей, у структурі СКК ми виділили два компоненти: структурно-орієнтовний і лінгвокраїнознавчий, кожен з яких має свою цільову домінанту. Зміст цих компонентів складають відповідні знання, навички та вміння. Так, до структурно-орієнтовного компонента СКК входять структурно-функціональні знання, структурно-орієнтовні навички та вміння. Лінгвокраїнознавчий компонент СКК включає соціокультурні лінгвістичні та екстралінгвістичні знання, лінгвокраїнознавчі навички та вміння пізнавального й інтерпретаційного характеру.

Оскільки основою для оволодіння будь-якою діяльністю є вправи, перейдемо до розгляду системи вправ для формування СКК при навчанні читання англomовних публіцистичних текстів.

Для побудови раціональної системи вправ необхідно визначити:

- 1) групи, типи і види вправ, які увійдуть до системи;
- 2) послідовність розташування груп вправ з урахуванням стадіальності формування СКК;
- 3) послідовність розташування типів і видів вправ з урахуванням стадіальності формування навичок і вмінь.

У нашому дослідженні ми дотримуємося вимог до вправ, розроблених Н.К.Склярєнко³. Але, виходячи з мети нашого дослідження, ми розглядаємо "культурологічну

¹ Жирнова Л. Н. Лингвострановедческий подход при работе над текстом художественного произведения в языковом вузе (на материале французского языка): Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. – М., 1980. – 168 с.; Журавлева Л. С., Зінов'єва М. Д. Обучение чтению (на материале художественных текстов) – М.: Русский язык, 1988. – 152 с.; Кулібіна Н. В. Методика лингвострановедческой работы над художественным текстом. – М.: Рус. язык, 1987. – 143 с.

² Рудакова Л. П. Навчання студентів розуміння соціокультурної інформації при читанні англomовної художньої літератури у вищих мовних навчальних закладах: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. – К., 2004. – 255 с.

³ Склярєнко Н. К. Сучасні вимоги до вправ для формування іншомовних мовленнєвих навичок та вмінь // Іноземні мови. – 1999. №3. – С. 3 – 9.

спрямованість" завдання і змісту вправи не як факультативну, а як обов'язкову вимогу. Крім того, керуючись принципом проблемності, визначеним нами як один із пріоритетних дидактичних принципів в аспекті проблеми нашого дослідження, ми висуваємо таку вимогу до завдання і змісту вправи як "проблемність". Згідно з цією вимогою текст англomовної газетно-журнальної статті має містити або недостатню, або надлишкову, або суперечливу, або імпліцитно виражену соціокультурну інформацію. У завданні до вправи формулюється вимога змінити лінгвокраїнознавчий або країнознавчий аспекти текстової соціокультурної інформації без вказівки на шляхи розв'язання поставленої задачі. Оскільки проблемне завдання до вправи має на меті певну трансформацію, реалізація вимоги "проблемність" є актуальною для вправ рецензивно-репродуктивного та рецензивно-продуктивного характеру. При визначенні типів і видів вправ системи ми користуємося критеріями класифікації вправ, визначених Н.К.Скляренко¹. Відбір типів і видів вправ з точки зору їх адекватності цілям та умовам формування СКК у нашому дослідженні створює підґрунтя для їх організації у межах спеціальної системи. До системи вправ, що пропонується, входять дві підсистеми відповідно до визначених нами структурно-орієнтовного і лінгвокраїнознавчого компонентів СКК. Кожний з цих компонентів має свою цільову доміную, реалізація якої передбачається при виконанні вправ відповідної підсистеми. Отже ми розглядаємо такі підсистеми вправ:

- підсистему вправ на формування знань, навичок і вмінь структурно-орієнтовного компонента СКК;
- підсистему вправ на формування знань, навичок і вмінь лінгвокраїнознавчого компонента СКК.

Перша підсистема має на меті оволодіння структурно-сисловою організацією англomовної газетно-журнальної статті; друга підсистема спрямована на навчання розпізнавання, розуміння та інтерпретації отриманої у процесі читання соціокультурної інформації. Складниками кожної підсистеми виступають групи вправ, що спрямовані на формування окремих соціокультурних навичок і вмінь у процесі навчання читання англomовних газетно-журнальних статей.

Так, до **першої підсистеми** входять такі групи вправ:

- 1) група вправ для формування структурно-орієнтовних навичок виділяти компози-

ційно-структурні компоненти англomовного публіцистичного тексту і визначати їхні комунікативні функції;

- 2) група вправ для формування вмінь орієнтуватися в структурно-сислової організації англomовного публіцистичного тексту;
- 3) група вправ для формування вмінь "читати" соціокультурну образну та графічну інформацію;
- 4) група вправ для формування вмінь прогнозувати соціокультурний зміст статті за її структурними компонентами.

Друга підсистема містить:

- 1) групу вправ для формування лінгвокраїнознавчих навичок, а саме: розпізнавати й адекватно розуміти лексичні одиниці (ЛО) з національно-культурною семантикою у тексті; встановлювати синтагматичні і парадигматичні зв'язки національно-маркованих ЛО з іншими словами; виділяти загальнокультурний та національно-специфічний компоненти в мовних одиницях; прогнозувати лексичне наповнення тексту за предметом повідомлення;
- 2) групу вправ для формування вмінь розуміти соціокультурні факти: виділяти в тексті об'єкти соціокультурної змістовно-фактуальної інформації; співвідносити їх з метою встановлення їх ієрархії, логічного зв'язку, спільності за певною ознакою тощо; узагальнювати виділену соціокультурну змістовно-фактуальну інформацію;
- 3) групу вправ для формування вмінь виділяти в тексті експліцитно виражену соціальну оцінку фактів;
- 4) групу вправ для формування вмінь виділяти в тексті імпліцитно виражену соціальну оцінку фактів;
- 5) групу вправ для формування вмінь створювати соціокультурний портрет англomовних країн і народів;
- 6) групу вправ для формування вмінь порівнювати культуру англomовних країн з рідною культурою (у межах її відображення в публіцистичних текстах).

У межах системи вправ формування СКК при навчанні читання англomовних публіцистичних текстів відбувається поетапно, що обумовлено комплексним характером даної компетенції як такої. Представимо структуру системи вправ для формування СКК при навчанні читання англomовних публіцистичних текстів у таблиці.

Система вправ для формування соціокультурної компетенції при навчанні читання англomовних публіцистичних текстів

Підсистема вправ	Етапи формування СКК	Групи вправ	Типи вправ	Види вправ
Підсистема вправ на формування структурно-орієнтовного компонента СКК	Структурно-ознайомлювальний	Вправи на формування структурно-орієнтовних навичок	Некомунікативні та умовно-комунікативні рецептивні і рецептивно-репродуктивні	Виділення композиційно-структурних компонентів англomовного публіцистичного тексту; усвідомлення і визначення комунікативних функцій окремих структурних компонентів публіцистичного тексту; аналіз його композиційної структури

¹ Скляренко Н. К. Типологія вправ в інтенсивному навчанні іноземних мов // Гуманістичні аспекти лінгвістичних досліджень і методики викладання іноземних мов: Зб. наук. праць. – К.: КДПІМ, 1992. – С. 9-14.

Підсистема вправ на формування структурно-орієнтовного компонента СКК	Структурно-орієнтовний	Вправи на формування вмінь орієнтуватися в структурно-смысловій організації публіцистичного тексту	Умовно-комунікативні та рецептивно-репродуктивні	Визначення відсутніх композиційно-структурних компонентів, знаходження смислових компонентів статті, спираючись на її структуру
		Вправи на формування вмінь "читати" соціокультурну графічну та образну інформацію	Умовно-комунікативні та рецептивно-репродуктивні	Співвіднесення змісту ілюстративного матеріалу з підписами, зі змістом тексту статті; узагальнення й розуміння соціокультурної графічної та образної інформації
		Вправи на формування вмінь прогнозувати соціокультурний зміст статті	Умовно-комунікативні та рецептивно-репродуктивні	Прогнозування соціокультурного змісту тексту статті за даними структурними компонентами
Підсистема вправ на формування лінгвокраїнознавчого компонента СКК	Лінгвокраїнознавчий	Вправи на формування лінгвокраїнознавчих навичок	Некомунікативні та умовно-комунікативні рецептивні та рецептивно-репродуктивні	Впізнання, диференціація, ідентифікація, класифікація ЛО з культурним компонентом, прогнозування лексичного наповнення тексту за предметом повідомлення
		Пізнавальний	Вправи на формування вмінь розуміти соціокультурні факти	Умовно-комунікативні та комунікативні рецептивні
	Інтерпретаційний		Вправи на формування вмінь створювати соціокультурний портрет англословянських народів та країн Вправи на формування вмінь пов'язувати англословянську культуру з рідною	Умовно-комунікативні та комунікативні рецептивні і рецептивно-репродуктивні

При виконанні вправ системи студенти отримують певні соціокультурні знання, що розглядаються як складники СКК. Так, при виконанні вправ на формування структурно-орієнтовних навичок студентам пропонується ознайомитися з пам'ятками, що містять необхідні структурно-функціональні знання. Соціокультурні лінгвістичні знання студенти отримують при виконанні вправ у співвіднесенні національно маркованих ЛО з їхніми лінгвокраїнознавчими коментарями, а також із текстів статей або їх фрагментів, які використовуються як системний і комплексний коментар. Соціокультурні екстралінгвістичні знання студенти набувають у процесі читання газетно-журнальних статей.

Наведемо приклади вправ для кожної групи обох підсистем. До кожної групи подається один зразок вправи.

A. Підсистема вправ для формування навичок і вмінь структурно-орієнтовного компонента СКК.

1. Група вправ для формування структурно-орієнтовних навичок виділення композиційно-структурних компонентів англословянського публіцистичного тексту та визначення їх комунікативних функцій.

Вправа 1.

Тип і вид вправи: некомунікативна рецептивно-репродуктивна у визначенні композиційно-структурних компонентів англословянського публіцистичного тексту.

Мета вправи: навчити студентів визначати композиційно-структурні компоненти англословянського публіцистичного тексту.

Task: Look through the article. Divide it into five structural parts using the Memo given below. Put down the names of the structural parts and the numbers of the paragraphs these parts consist of. Check your decision with the key.

MEMO

The structure of a newspaper / magazine article consists of such **compulsory parts**:

- **Headline**
 - **Lead / Introduction (1 paragraph)**
 - **Main Body (2 and more paragraphs)**
 - **Conclusion (1–2 paragraphs)**
- and **optional parts**:
- **Subheadings/subtitles**
 - **Illustrative Material (photos, tables, charts, caricatures etc.) with/without captions**

(студентам пропонується стаття, композиційну структуру якої складають такі компоненти як назва, вступна частина, основний корпус, заключна частина та ілюстративний матеріал, наприклад фото; всі параграфи статті пронумеровані).

Спосіб виконання: індивідуальна робота.

Засіб контролю: самоконтроль або взаємоконтроль за допомогою ключа.

2. Група вправ для формування вмінь орієнтуватися в структурно-смысловій організації англословянського публіцистичного тексту.

Вправа 1.

Тип і вид вправи: умовно-комунікативна рецептивна у знаходженні смислових компонентів статті в опорі на її структуру.

Мета вправи: навчити студентів знаходити смислові компоненти статті (позицію автора) в опорі на її структуру.

Task: You are an Ukrainian film-maker. You've been lucky to present your new film at the Moscow International Film Festival. Looking through

the *Guardian* you've come across an article on this festival. You are interested in the British film critic's opinion of this event. So look through the article and find the part(s) in which the author expresses her opinion of this festival. Bear in mind the structure of the English article and purposes the author may realize in its parts (студентам пропонується стаття, в заключній частині якої автор виражає свою точку зору щодо предмета повідомлення).

Спосіб виконання: індивідуальна робота.

Засіб контролю: взаємоконтроль або контроль з боку викладача.

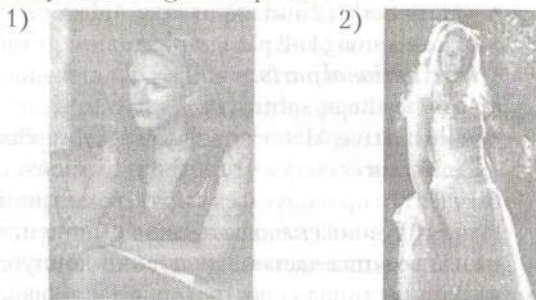
3. Група вправ для формування вмінь "читати" образну соціокультурну інформацію.

Вправа 1.

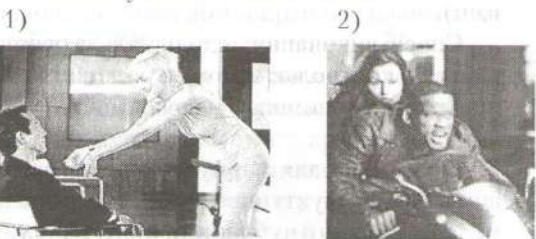
Тип і вид вправи: умовно-комунікативна рецептивно-репродуктивна у диференціації образної соціокультурної інформації.

Мета вправи: навчити студентів диференціювати образну соціокультурну інформацію.

Завдання: You are yourself. You are responsible for editing the University English Club Newspaper. Your friend has scanned some photos with captions for its next issue. But some captions haven't been scanned so there are more photos than captions. Choose the photos that may have the given captions.

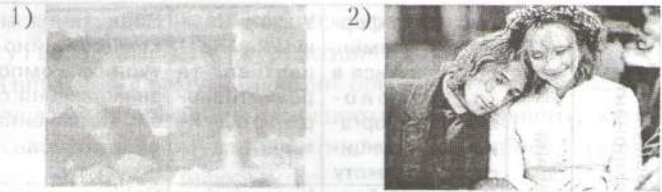
A 'Perfectly awful': Nicole Kidman

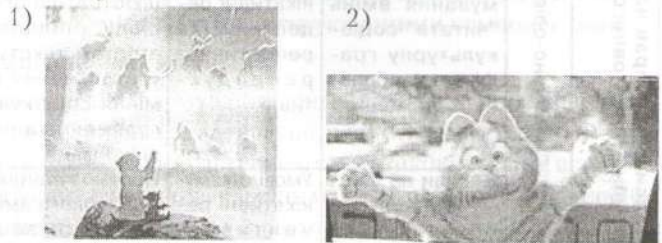
B Will Smith in "I, Robot"

C LOVE MATCH: Arthur and Guinevere

D "Pretty Woman"

E FALLS FLAT: Garfield

Key: A - 2; B - 2; C - 1; D - 1; E - 2.

Спосіб виконання: індивідуальна або парна робота.

Засіб контролю: самоконтроль або взаємоконтроль за допомогою ключа.

4. Група вправ для формування вмінь прогнозувати соціокультурний зміст статті за її структурними компонентами.

Вправа 1.

Тип і вид вправи: умовно-комунікативна рецептивно-репродуктивна у прогнозуванні соціокультурного змісту статті за заголовком, вступною і заключною частинами тексту.

Мета вправи: навчити студентів передбачати соціокультурний зміст статті за заголовком, вступною і заключною частинами тексту.

Завдання: You are yourself. Your friend has recommended you to read the article, which he's come across in the *Guardian*. Read its headline, lead and conclusion. Try to predict what this article is about. Use the Memo given below. Decide whether its information may be interesting for you and you would read the whole article or whether you would not waste your time on it.

MEMO

The Memo is to teach you to predict the sociocultural content of an article having its headline, lead, conclusion, subheadings or illustrative materials as supports. If you can do it, you will have less difficulty with understanding the article while reading. While predicting you should take the following steps:

- 1) read the given structural parts of the article;
- 2) define their communicative functions to have an idea of the topic/problem stated in the article;
- 3) decide whether the topic/problem is typically British/American or universal;
- 4) decide what aspects of the English-speaking people's life the topic/problem may refer to;
- 5) guess what sociocultural facts may be mentioned to develop the topic/problem;
- 6) guess the way the author develops the topic of the article or solves the problem (e.g. The author describes/analyses/compares etc.);
- 7) guess the author's evaluation of the topic/problem stated in the article.

So who will get burnt?

With more blockbuster movies than ever before competing for our attention this summer, some of them are bound to catch a cold. And at up to \$200m a throw, it's no wonder the big studios are already shivering

If I were a Hollywood executive I'd sleep better knowing I had a rash of cheap comedies starring hot comic talent. Queen Latifah in *The Cookout*, Will Ferrell's *Anchor Man: The Legend of Ron Burgundy*, Ben Stiller's *Dodgeball* and Keenan Ivory Wayans directing his brothers Marlon and Shawn in *White Chicks* are sure to be among the most profitable and enjoyable movies this summer. Make them laugh, and they will come.

Спосіб виконання: індивідуальна робота.

Засіб контролю: контроль з боку викладача або взаємоконтроль.

Б. Підсистема вправ для формування навичок та вмінь лінгвокраїнознавчого компонента СКК.

1. Група вправ для формування лінгвокраїнознавчих навичок (тут подається два приклади вправ).

Вправа 1.

Тип і вид вправи: умовно-комунікативна рецептивна у ідентифікації ЛО з соціокультурною семантикою.

Мета вправи: навчити студентів ідентифікувати ЛО з соціокультурною семантикою.

Task: You are a member of the Cinema Club. You are responsible for the Cinema Club Newspaper. To make reading of English articles on cinema easier for the Ukrainians you are to give explanations of some British and American realia. Match the given definitions of some realia with the sentences, which have these realia underlined, guessing their meanings from the context.

Film Censorship

A) The film failed to get a certificate because the distributor refused to make the cuts.

B) When, in 1999, James Ferman departed as director of the British Board of Film Classification he said the job should not be about censorship, but about classifying films, so the public would know what to expect.

C) 'There are some videos on the DPP's list which we think genuinely deprave and corrupt. There are others we think are simply horror films, which are not exploiting anti-social impulses, but playing with aspects of fear which have always been a part of entertainment'.

D) Under the new Video Recordings Act the BBFC shall issue classification certificates for cassettes only available from licensed sex shops.

E) The Motion Picture Association of America decided to give the film a R-rating because of its "violent and disturbing images and language".

1) a document that gives the BBFC the power to classify and cut video releases;

2) the movie industry body that supports film production and release in America; it also provides rating advice

for films seen by children; a film is placed in one of five groups: G, PG, PG-13, R, X;

3) a label that is put on films and videos, stating who can watch them legally;

4) the autonomous censorship body that classified films for release in Britain; a film is placed in one of these groups: U, PG, 12, 15, 18, R18;

5) a set of banned films in the UK.

Key: A - 3; B - 4; C - 5; D - 1; E - 2.

Спосіб виконання: індивідуальна або парна робота.

Засіб контролю: самоконтроль або взаємоконтроль за допомогою ключа.

Вправа 2.

Тип і вид вправи: умовно-комунікативна рецептивно-репродуктивна у виділенні національно-специфічних семантичних долей фонової лексики.

Мета вправи: навчити студентів виділяти національно-специфічні семантичні долі фонової лексики.

Task: You are a Ukrainian. You are working in the London travel agency. You are to prepare the Guide to British cinemas for Ukrainian tourists. As you are a beginner your boss has given you the instructions how to do it. So read the extracts from newspaper articles on this topic. Make a list of things characteristic of cinemas in the UK: kind of cinemas, ticket price, films on release, and norms of behaviour. Compare them with the Ukrainian reality and emphasize those, which may be unknown, strange for Ukrainian cinema-goers.

▪ Imax, the huge-screen format ideal for displaying the blow-your-mind, in-your-face special effects of Hollywood blockbusters, is in trouble. Last week, one of Britain's nine Imax theatres closed, and others around the country are struggling to attract audiences. Industry experts say the high cost of buying the films has left theatres with small profit margins, while the high-ticket prices for punters – with shows often twice as expensive as normal films but half the length – have contributed to Imax's problems.

▪ I knew the film would be ruined. Out of the corner of my eye, I had seen her unwrap the gum, pop the wad in her mouth and chew it experimentally. But worse was to come. The stranger sitting next to me was a talker. And, lo and behold, five minutes into the feature came the first senseless comment ("Look at his shoes!") of a whole swarm she would make over the next 120 minutes. Talking during films – and chewing, texting, tapping – has made cinema-going such a tense experience for me that I now mainly avoid it.

Спосіб виконання: індивідуальна або парна робота.

Засіб контролю: контроль з боку викладача або взаємоконтроль.

2. Група вправ для формування вмінь розуміти соціокультурні факти в тексті статті.

Вправа 1.

Тип і вид вправи: умовно-комунікативна рецептивно-репродуктивна у відповідях на запитання щодо соціокультурних фактів на рівні абзаца.

Мета вправи: навчити студентів виділяти соціокультурні факти на рівні абзаців.

Task: You are a member of the Cinema club. Reading English articles on British cinema you have often come across the abbreviation 'BBFC'. You know what it stands for but you have a vague idea how it works. Read the following article about film censorship in the UK. While reading it find the answers to the questions given as subtitles (студентам пропонується стаття, основний корпус якої поділений автором на частини, кожна з яких має підзаголовок у формі запитання щодо основних соціокультурних фактів даної частини). Наведемо приклад.

How does the BBFC make its decisions? When does it cut films?

The board operates to a set of guidelines published on its website. It has traditionally observed a distinction between what it calls "manners" – flexible attitudes on the part of the public towards things such as nudity and obscene language, and "morals" – immutable codes of conduct. This conveniently allows it to change its classifications if it judges that public attitudes have changed. The BBFC is keen to highlight the role that public consultation plays in its decision making, and organises "roadshows" to both canvas public opinion and to justify its decisions. The board cuts films surprisingly rarely, and very openly: its website lists the length of any cut, and the reasons for it. Most cuts are made at the request of the distributor, to squeeze films into a lower age classification. Films classified 18 are rarely cut, and generally only to avoid prosecution under the Obscene Publications Act.

Спосіб виконання: індивідуальна або парна робота.

Засіб контролю: контроль з боку викладача або взаємоконтроль.

3. Група вправ для формування вмій виділяти в тексті експліцитно виражену соціальну оцінку фактів.

Вправа 1.

Тип і вид вправи: умовно-комунікативна рецептивна у виділенні лексичних маркерів соціальної оцінки фактів на рівні абзаців.

Мета вправи: навчити студентів виділяти лексичні маркери соціальної оцінки фактів на рівні абзаців.

Task: You are yourself. Your friend and you have read the article about the remake of *The Stepford Wives* that appeared in the *Guardian*. Discussing it you see that your friend misunderstood the author's point of view. Prove that he/she is mistaken. Read the extract from this article and underline the words (nouns, verbs, adjectives) which the author uses to characterise this film. Define the author's attitude towards it.

...The *Stepford Wives* continues the long and hallowed tradition of taking movies that were not particularly good in the first place and remaking them into films that are atrocious. Directed with magisterial incompetence by the überhack Frank Oz, *The Stepford Wives* is based on a compact mid-1960s thriller by Ira Levin which examined the life of two feisty, independent women who cannot under-

stand why all the women in their tasteful, affluent suburban town seem to be robots. The joke, of course, is that suburban women of that era were widely perceived as robots, and that nobody needed to replace a strong woman with an automaton because the women already were automatons.

Спосіб виконання: індивідуальна або парна робота.

Засіб контролю: контроль з боку викладача або взаємоконтроль.

4. Група вправ для формування вмій виділяти в тексті імпліцитно виражену соціальну оцінку фактів.

Вправа 1.

Тип і вид вправи: умовно-комунікативна рецептивна у виділенні текстових маркерів соціальної оцінки фактів на рівні абзаців.

Мета вправи: навчити студентів виділяти текстові маркери соціальної оцінки фактів на рівні абзаців.

Task: You are a member of the Cinema club. You are preparing a brief report about film festivals in the UK. You've found a press-cutting on this topic. While reading it find the facts that help you understand the author's attitude towards Edinburgh International Film Festival. How do the British regard the festival?

... When I was appointed director of the Film Festival, it was pretty middle-aged and a bit staid, so we took a slash-and-burn approach to it and cancelled everything the Festival did. We also got every cinema in Edinburgh involved in screenings and even one in Glasgow, which I'm very proud of. I did feel very protective of the films I programmed for the Festival. They don't boo at Edinburgh like they do at Cannes, things just go flat. But it can be so moving when a first-time film-maker gets a lot of attention. The one that I remember most was a little TV film called *Safe* by Antonia Bird. I saw a rough-cut and thought it was sensational. In those days the BBC weren't very geared up about showing films at Edinburgh, and the unions hadn't agreed it, but I begged and pleaded to show this thing. Then when we had a screening, there was a big reaction.

Спосіб виконання: індивідуальна або парна робота.

Засіб контролю: контроль з боку викладача або взаємоконтроль.

5. Група вправ для формування вмій створювати соціокультурний портрет англомовних країн і народів.

Вправа 1.

Тип і вид вправи: умовно-комунікативна рецептивно-репродуктивна у визначенні характеристик соціокультурного портрета англомовних народів та країн на рівні абзаців.

Мета вправи: навчити студентів визначати характеристики соціокультурного портрета англомовних народів і країн на рівні абзаців.

Task: You are yourself. You've got a friend, a beauty, who dreams to go to Hollywood and win her way as an actress easily. She associates her future life with wealth and fame, and no flops. You are going to disillusion her a little.

Read the extracts from the article about Adrian Brody, who won an Oscar for his portrayal of a Holocaust survivor in Roman Polanski's epic *The Pianist*. The information of each extract implies a certain feature typical of a movie-star's life and career. So put down three characteristics of a movie star's portrait as in the example given below.

Example: Despite what you might think, Brody's career does not read like an overnight Tinseltown success story. He's been in the business for 17 years, and has acted in some 20-odd movies. His success has partly stemmed from being raised in an artistic household, by his mother, Sylvia Plachy, an acclaimed photographer, and father, Elliot Brody, a retired school teacher. – It takes a film actor much time to win popularity and recognition. And as a rule a movie-star's parents create favourable conditions for his future successful career in his childhood.

1).....The challenging part, which Brody welcomed with open arms, was the fact that his character did not have any dialogue, but plenty of grunts. He explains: "It makes it easier in the sense that you don't have to learn lines, but it's harder because you have to convey more, by saying less. But if you manage to do it well, then people connect to you even more because they are not processing what you are saying."

2).....You might remember Brody for stealing what seemed like a timeless kiss from a startled Halle Berry, who presented him with the Academy Award. "Someone stops me on the street to ask me about that kiss everyday," he grins, resembling a naughty school-kid who has just been caught with his hand in the cookie jar. "A lot of people are really proud of me for doing that," he continues. "The brothers have this kind of pride and resentment, you know? They're feeling me, but at the same time, they're kind of like: 'Man! Why you?' They would just love to be in my position."

3).....Brody barks at the notion that he and Knightley were romantically linked. Feeling like he has to set the record straight, so as not to upset any girlfriend du jour, he explains: "The paparazzi were waiting for us in the park directly across from our apartments, which were adjacent to one another. Obviously we spent time together, because we would run lines, but it was amazing how they would insinuate what we were doing, what we were eating and all these things that weren't going on." Brody shakes his head: "We weren't eating what they were saying we were eating, there were no candles lit in my place. The interesting thing I've learnt through all this is you can't believe what you read, even if it's about yourself!"

Спосіб виконання: парна або групова робота.

Засіб контролю: взаємоконтроль або контроль з боку викладача.

6. Група справ для формування вмінь порівнювати культуру англomовних країн з рідною культурою.

Вправа 1.

Тип і вид вправи: умовно-комунікативна рецептивно-репродуктивна у виділенні та порівнянні соціокультурних фактів англomовної культури з рідною.

Мета вправи: навчити студентів виділяти і порівнювати соціокультурні факти англomовної культури з рідною.

Task: You are yourself. You've been asked to give a talk about British TV and cinema. To interest your listeners, Ukrainian students, you are going to make some comparisons with Ukrainian reality. Looking through the *Guardian* you've become interested in some extracts. Read them and define the facts, which are typical of British TV and cinema. Which of these facts may surprise your listeners? Which ones may refer to the Ukrainian reality?

1) *Salvatore Giuliano* and *The Mattei Affair* weren't even purchased for broadcast by the BBC. The iron curtain had descended, shutting subtitles out, and so ended my talking-head telly career. I didn't miss it. But I did miss the foreign-language films. There is a serious disconnect between the government's stated intention – to win the European referendum – and its willingness to allow an English-only monoculture to develop in the public broadcast sphere. Among the many virtues of continental Europe (along with better food, more serious newspapers, and the right to strike) is the extraordinary quality and diversity of its feature films. Get your information about Germany from Sky/Fox/Murdoch, and you would imagine Hitler still ran the place. Learn about Germany from the films of Herzog, Fassbinder, Wenders, and Schloendorff, and you will have a somewhat different (more educated? hipper? less fascistic?) take on a complex, cultured and creative nation.

2) Education Secretary Charles Clarke launched a tough attack yesterday on television aimed at children, saying much of it was overly violent, led to bullying in schools and did too little to improve Britain's social and educational good. Clarke comments, in an interview with *The Observer*, will reignite the debate about the effect of violent TV imagery on the young. Studies show that the 9pm 'watershed', the self-imposed borderline that broadcasters are supposed to adhere to before showing adult material, is often ignored. Asked if the watershed had become too blurred, Clarke said: 'I do worry about that. I don't think it is clear.' The Education Secretary revealed he will now demand a meeting with broadcasters to discuss ways of improving children's programmes, and he wants the broadcasting authorities, including the new watchdog, Ofcom, to launch an inquiry into the issue.

Спосіб виконання: парна або групова робота.

Засіб контролю: взаємоконтроль або контроль з боку викладача.

Таким чином ми розглянули систему вправ для формування СКК у майбутніх учителів – студентів III курсу у процесі читання англomовних публіцистичних текстів. Ми вважаємо, що виконання на заняттях з практики усного та писемного мовлення розглянутих вправ забезпечить оволодіння студентами соціокультурними знаннями, навичками та вміннями – складниками СКК при читанні. Ефективність розробленої системи вправ вимагає експериментальної перевірки, висвітлення результатів якої є завданням наших наступних публікацій.

О.В.Бирюк (Чернігів)